

Webinaari tapauskohtaisen jätteen luokittelun päättymisen ja sivutuotepäätöksenteon kehittämisestä

PJ Anna-Maija Pajukallio

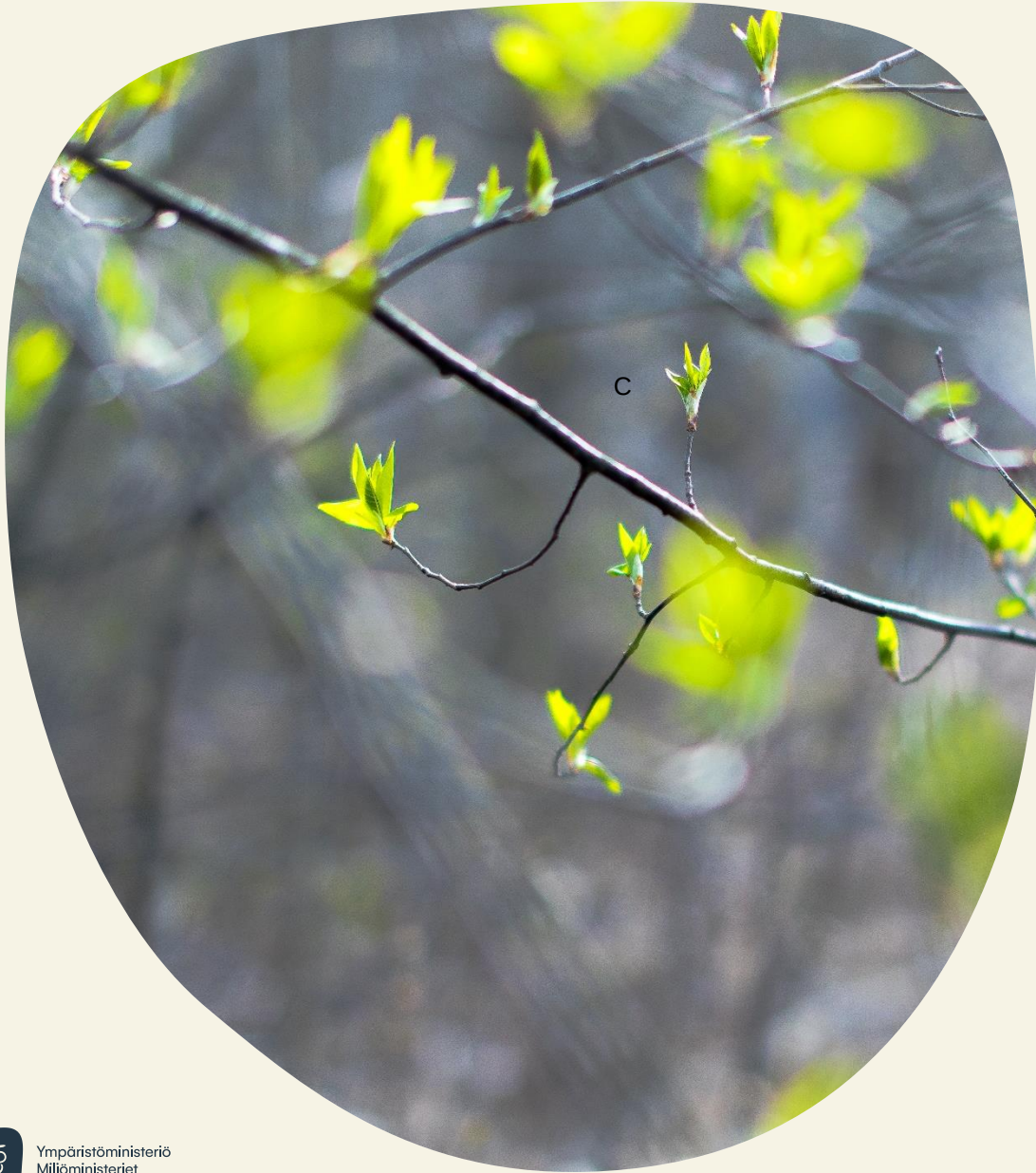
Ympäristöministeriö

12.5.2022 klo 9-11

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ohjeita webinaariin

- Pidä "mute" päällä, kun et puhu
- Osallistu vilkkaasti – puheenvuoroin tai chatissa
- Puheenvuoro pyydetään (virtuaalista) kättä nostamalla
- Esittele itsesi, kun käytät ensimmäisen kerran puheenvuoron
- Saa mieluusti näkyä - erityisesti kun käytät puheenvuoroa tai esität

Ohjelma

- **Webinaarin avaus / YM**
- **UTU-työryhmän ja väliraportin esittely / YM**
- **Kommenttipuheenvuoroja**
 - Kuntaliitto
 - Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry
 - Metsäteollisuus ry
 - Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
 - Länsi- ja Sisä-Suomen AVI
- **Keskustelua**

Lyhyesti jätteeksi luokittelun päättymisestä ja sivutuotepäätöksenteosta

Jäte (JL 5 §)

- aine tai esine, jonka haltija
- **on** poistanut tai
 - **aikoo** poistaa käytöstä taikka
 - **on velvollinen** poistamaan käytöstä

Sivutuote (JL 5 a §)

Tuotantoprosessin jäännöstuote

- 1) jatkokäytöstä on varmuus;
- 2) voidaan käyttää suoraan sellaisenaan tai sen jälkeen, kun sitä on muunnettu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti;
- 3) syntyy tuotantoprosessin olennaisena osana; sekä
- 4) täyttää sen suunniteltuun käyttöön liittyvät tuotetta sekä ympäristön- ja terveydensuojelua koskevat vaatimukset eikä sen käyttö kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

EEJ = ei-enää-jätettä (JL 5 b §)

Jäte, joka on kierrätetty tai muuten hyödynnetty, ei ole enää jätettä, jos

- 1) sitä on määrää käyttää erityisiin tarkoituksiin;
- 2) sillä on markkinat tai kysyntää;
- 3) se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten ja standardien mukainen; sekä
- 4) sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Sivutuote- ja EEJ-reitit

Lainsäädäntöteitse

- Ensisijaisesti EU-säädös
- Toissijaisesti kansallinen säädös

Tapauskohmainen lainsoveltaminen

- EU-tuomioistuin
- Kansallinen viranomainen

EU

- Rauta, teräs, alumiini (333/2011)
- Lasimurske (1179/2012)
- Kupari (715/2013)
- Lannoitevalmisteasetus (1109/2019)

Tulossa: muovijäte ja tekstiilijäte

EU-tuomioistuin

Kansallinen viranomainen

Kansallinen VnA

- EEJ-kriteerit: betonimurske tulossa, muita selvittelyssä

EEJ = jätteeksi luokittelun päättyminen

- EEJ-menettelyssä **kolme tasoa** – EU:n harmonisoitu asetus, valtioneuvoston asetus, tapauskohtainen päätös
- Jos jätelajille olemassa harmonisoitu EEJ-asetus, ei samalle jätelajille voida säätää kansallisia asetuksia tai tehdä tapauskohtaisia päätöksiä
- Kansalliset EEJ-säädösluonnokset ennakkonotifioitava komissiolle
- Kun jätteen jätteeksi luokittelu päättyy, materiaalista tulee tuote, johon sovelletaan tuotteita koskevaa lainsäädäntöä (kuten REACH-asetus, EU:n rakennustuoteasetus, lannoitevalmistelainsäätely)
- Luokittelun päätyttyä materiaalin markkinoille saattajan on varmistettava, että materiaali on kemikaali- ja tuotelainsäädännön mukaista

Uusiomateriaalien tuotteistamista käsitlevä työryhmä (UTU-työryhmä)

UTU-työryhmän tausta ja jäsenet

- Toimikausi 1.9.2021–31.12.2023
- Hallituksen esitys HE 40/2021:
 - ”Ympäristöministeriö asettaa mahdollisimman pian työryhmän seuraamaan sivutuotteita ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevan sääntelyn täytäntöönpanoa ja toimivuutta. Työryhmän tehtävänä olisi myös arvioida tarvetta säätää erillisestä, ympäristölupamenettelyä kevyemmästä menettelystä, jossa ratkaistaisiin jätteeksi luokittelun päättymisen silloin, kun asiasta ei ole säädetty EU:ssa tai kansallisella asetuksella. Tässä yhteydessä arvioidaan myös asiaa koskevan tapauskohtaisen päätöksenteon keskittämistä yhden valtion viranomaisen tehtäväksi.”
 - Myös EV 112/2021 vp, kiertotalouden strategista ohjelmaa koskeva valtioneuvoston periaatepäätös sekä hallituksen puoliväliriihi
- Laajapohjainen työryhmä
 - Anna-Maija Pajukallio (pj), Jussi Kauppila (vpj), Outi Iso-Markku (pääsihteeri), Matleena Pyhälähti (LSSAVI)
 - YM, MMM, TEM, AVI, ELY, Suomen Kuntaliitto, SYKE, Kemianteollisuus, Muoviteollisuus, Metsäteollisuus, Rakennusteollisuus RT, INFRA, Teknologiateollisuus, YTP, Suomen Biokierto ja

UTU-työryhmän tehtävät

- kartoittaa nykyiseen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteita koskevaan tapauskohtaiseen päätöksentekoon liittyviä kokemuksia ja seurata tapauskohtaisten jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevaa hallintokäytäntöä
- tarkastella tapauskohtaisen jätteeksi luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevan päätöksenteon menettelyllisiä kehittämismahdollisuuksia (ml. tapauskohtaisen päätöksentekomenettelyn keventäminen ja keskittäminen yhdelle viranomaiselle) ja tehdä esitys tätä koskevista lainsäädäntömuutostarpeista
- arvioida tarvetta ja toimintatapoja kansallisten jätelajikohtaisten EEJ-asetusten säätämiseksi
- lisäksi seurata EU:ssa tapahtuvaa kehitystä ja tarvittaessa tunnistaa vaikutuskohteita (esimerkiksi liittyen jätelajeihin, joiden osalta EU-harmonisointi olisi tarpeen tai hyödyllinen)

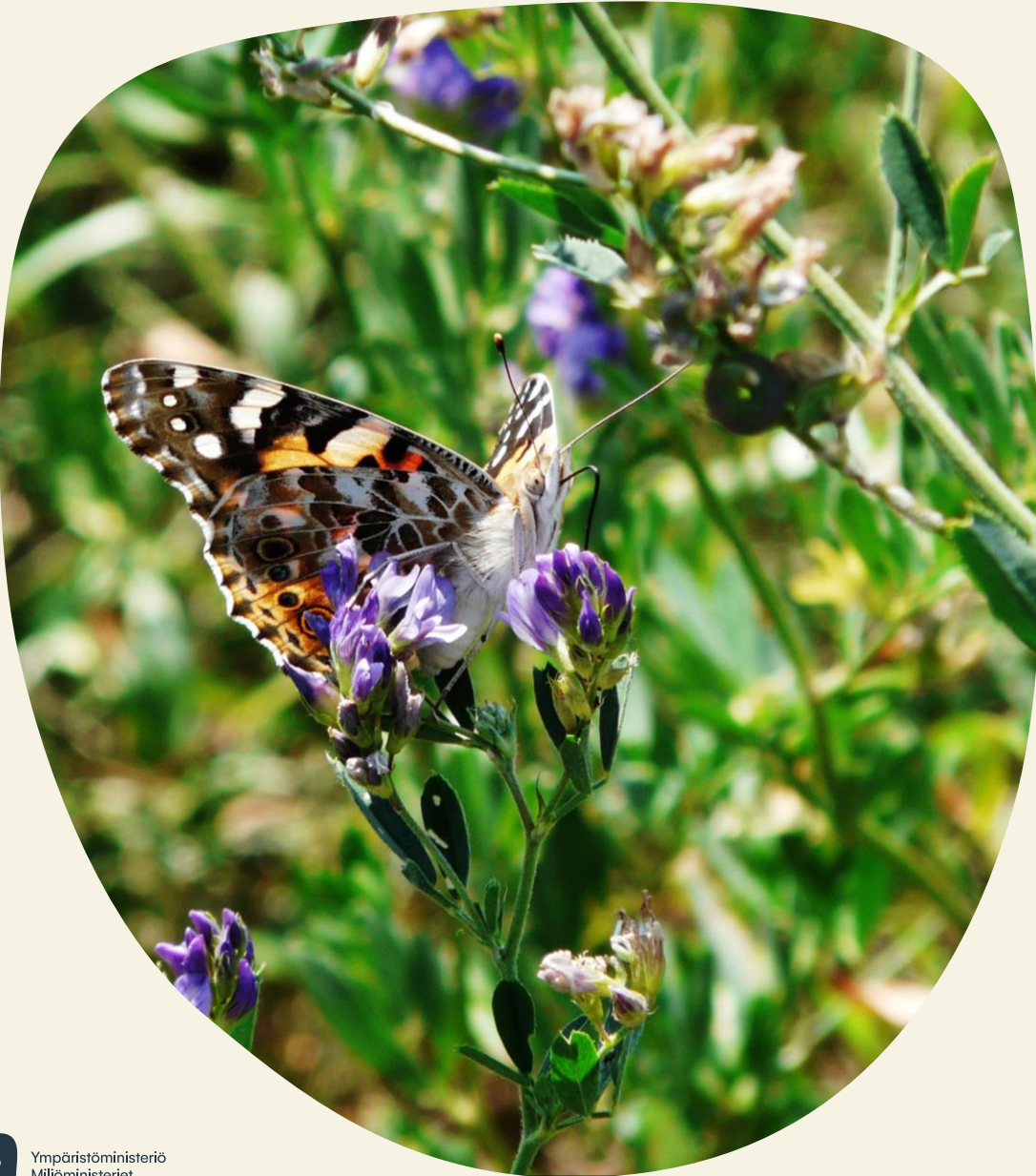

Työsuunnitelma 2021-2023

Tapauskohtaisen päättöksenteon kehittäminen ja väliraporttiluonnos

Väli­raportin rakenne

1. Tausta
2. Tavoitteet
3. Tarkasteltavat
kehittäm­isvaihtoehdot
4. Kehittäm­isvaihto­ehto­jen vertailu
5. Jatkotoimet

Tavoitteet

- Päätöksenteko edistää kiertotaloutta ja uusiomateriaalien käyttöä tavalla, josta ei aiheudu haittaa terveydelle tai ympäristölle
- Päätöksenteko on sujuvaa ja ennakoitavaa
- Toiminnanharjoittajia kohdellaan yhdenvertaisesti
- Päätöksenteko on läpinäkyvää ja päätökset ymmärrettäviä ja helposti löydettävissä

Tavoitteiden saavuttamisen reunaehdot

- Lainsäädäntö ja sitä tukeva ohjeistus on selkeää ja lainsäädännön tavoitteiden mukaista
 - Toiminnanharjoittajilla ja viranomaisilla on selkeä käsitys lainsäädännön peruskäsitteistä (jäte, sivutuote, ei enää jäte) ja niiden soveltamisesta sekä eri tilanteissa noudatettavasta päätöksentekomenettelystä
 - Päätöksenteon linkittyminen ja riippuvuussuhteet muihin päätösmenettelyihin ovat selkeitä
 - Päätöksentekomenettelyssä otetaan huomioon EEJ- ja sivutuotepäätöksenteon eroavaisuudet sekä laitoksen ympäristölupatilanne (uusi / jo luvitettu laitos)
- Päätöksenteko noudattaa Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten, EU-säätelyn ja perustuslain vaatimuksia
- Toiminnanharjoittajat tekevät laadukkaita hakemuksia ja reagoivat nopeasti viranomaisten täydennyspyyntöihin
- Viranomaisilla on käytössään riittävä asiantuntemus ja riittävästi aikaa päätösten valmisteluun

	VE 1	VE 2*	VE 3*
Muutoksia menettelyä koskevaan lainsäädäntöön	(max. vähäisiä)	X	X
Päätöksenteon keskittäminen yhdelle viranomaiselle		X	X
Ympäristöluvasta irrotettu kevyempi menettely			X
Päätöksentekomenettelyn keston mahdollinen rajaaminen			X
Päätöksentekoviranomaiselle mahdollisuus asiantuntijalausuntoon	X		
Materiaalin ympäristövaikutusten ja riskien systemaattisen arvioinnin kehittäminen	X	X	X
YM:n v. 2019 tapauskohtaista päätöksentekoa koskevan muistion päivittäminen ja mahdollisen muun ohjeistuksen laadinta	X	X	X
Päätöstietokannan perustaminen ja ylläpito	X	X	X

* alavaihtoehtoehtoina vaihtoehdoissa VE2 ja VE3 ainoastaan tapauskohtaisen EEJ-päätöksenteon muuttaminen

Arviointikriteeri	Tarkentavat näkökulmat
Päätöksentekoviranomaisen asiantuntemus ja voimavarat	Päätöksentekoviranomaisella on käytössään riittävät voimavarat ja asiantuntemus
Menettelyä koskevan sääntelyn selkeys	- Lainsäädännössä määrätään selvästi, missä menettelyssä ja minkä viranomaisen toimesta tapauskohtainen päätöksenteko tapahtuu - Päätöksentekomenettelyn suhde muihin menettelyihin ja erityisesti ympäristöluvitukseen on selkeä
Päätöksenteon sujuvuus ja ajallinen kesto	- Asianosaisilla on selkeä ja yhteneväinen käsitys lupahakemuksen sisällöstä ja päätösharkinnan tueksi tarvittavista selvityksistä - Päätöksentekomenettelyssä ei ole pullonkauloja - Ennakollisen neuvonnan saaminen keskitetysti ja hankkeen eri menettelyiden liittymäpintojen huomioiminen ennakollisesti
Päätöksentekomenettelyn yhdenmukaisuus ja toiminnanharjoittajien yhdenvertaisuus	- Päätöksenteossa sovelletaan yhtenevällä tavalla jätelaissa säädettyjä EEJ- ja sivutuotekriteerejä sekä arvioidaan systemaattisesti materiaalin ympäristövaikutuksia ja riskejä - Harmaalla alueella toimivat toiminnanharjoittajat saatetaan sääntelyn soveltamisen piiriin

Kommenttipuheenvuorot

- Kuntaliitto
- Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry
 - Metsäteollisuus ry
 - Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Keskustelua

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

**Kiitos osallistumisesta ja
mukavaa kevättä!**

outi.iso-markku@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

**Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment**

